

Nieuwe vorm van syn these

Tempera is het tweede product van het Tsjechische Beetlecrab, dat eerder de Vectorsynth uitbracht. Ze beloven een unieke variant op een granulaire synthesizer.

door **Stefan Robbers**
stefan@interface.nl

Tempera is een granulaire synthesizer/resampler in desktop-formaat, een vrijwel vierkant, compact kastje in zwart aluminium. Het touchpad van acht bij acht vierkantjes die in verschillende kleuren oplichten bij aanraking valt direct op. Daarboven vind je vier oled-schermen met keuzetoetsen, en een encoder met gekleurde led-ring. Rechts naast het touchpad zitten de knoppen voor de selectie van de diverse menu's. Achterop bevinden zich l/r jack-outs, stereo-jack audio-in en trs-midi-ingangen en -uitgangen. Via usb-a koppel je het apparaat aan een computer; via usb-b sluit je een extern keyboard of usb-stick aan. Voor opslag is er ook een mini-sd card slot.

In de grid

De Tempera is 16-stemming polyfoon, waarbij de stemmen kleine stukjes van samples afspelen. Je kunt acht stereo-samples laden; deze komen op het touchpal verticaal naast elkaar te staan in de acht kolommen. Elke sample wordt in acht gelijke stukken gesplitst, zodat een grid van maximaal

64 stukjes ontstaat. Dit 'canvas', zoals het genoemd wordt, vormt de basis voor de granulaire klankopwekking. Als je het canvas ergens aanraakt, plaats je een 'emitter', die deze delen van de sample begint af te spelen. De emitters kunnen ook horizontaal en verticaal bewegen. Noten spelen doe je via een 'overlay' van twee of meer rijen, maar op deze wit verlichte grid-posities kun je geen emitters meer plaatsen. Dit is op te lossen door een midikeyboard te gebruiken, via een van de twee usb-connectors. Je kunt per emitter een midikanaal toekennen. Overigens kun je het overlaykeyboard op een aantal manieren inrichten: met base note speelt elke pad dezelfde noot, en voor de toonladder is er keuze uit chromatisch, majeur en mineur.

Ver grootglas

Het is niet eenvoudig om Tempera te doorgronden. Misschien moet je een emitter met een vergrootglas vergelijken. Een vergrootglas boven een object toont een uitvergroot deel daarvan. Dat vergrote deel is wat de emitter afspeelt uit een sample. Het vergrootglas kan bewegen, waarbij steeds een ander deel uitgelicht en dus afgespeeld wordt. Verticaal

beweeg je zo door hetzelfde sample, maar horizontaal switch je tussen samples. Beweeg het vergrootglas dichterbij of verder weg en je ziet een groter of kleiner deel van het gebied. De kleinste stukjes sample heten grains oftewel korrels. De emitters kunnen dus een bepaald stukje van de sample afspelen. Er zijn vier emitter-configuraties beschikbaar, elk met een uitgebreide set instelbare parameters. Al deze parameters zijn moduleerbaar, waardoor een steeds veranderend patroon ontstaat. De vier configuraties hebben elk hun eigen kleur.

Nieuwe klanken

De Tempera beschikt over meer dan 4096 grains en per stem 64 tegelijk spelende emitters. Verder hebben de acht stemmen elk een multimodefilter, en vijf toewijsbare envelope/lfo modulators. Samples laden kan van usb-stick of sd-card, waarbij zowat alle gangbare bestandstypes ondersteund worden. Zelf samplen kan via de instrument/line/mic-stereo-ingang. Een livestream opnemen kan ook. Bij overdub en mix wordt de audio-ingang toegevoegd aan het bestaande geluid of langzaam naar de achtergrond gemixt na meerdere takes. Samplen met de Tempera gaat lekker eenvoudig

dankzij de ingebouwde microfoon. Het resultaat van alle manipulaties is een vrij diffuus geluid, waarin je soms nog nauwelijks iets van de originele sample herkent. Maar dat is natuurlijk ook precies de bedoeling: er ontstaat een nieuwe vorm van synthese. En dat klinkt gelukkig uitstekend; mooi vol en met een fraai stereobeeld.

Emissie

De unieke klank van de Tempera wordt dus voornamelijk bepaald door de emitters. Zo kun je grain size instellen plus de horizontale en verticale beweging, met een jitter-functie voor wat variatie. Verdere opties zijn fade-in en -uit, panning, stereo spread, octave shift en align. De emitters kun je op drie manieren op de grid activeren: alleen als je de positie aanraakt, actief tot opnieuw aanraken of deactivatie als je de vinger loslaat. Emitters beschikken over vijf ingebouwde modulators, maar kunnen ook reageren op midikanalen en controllers. Zo kun je met het modulatiewiel door de sample bewegen. Maar behalve met emitters zijn er ook andere klankmanipulaties mogelijk. De Tempera beschikt bijvoorbeeld over een filter per stem, in vijf variaties en parameters voor cutoff, resonantie, modulatie diepte en key tracking. Tot slot zijn er effecten: een chorus, een delay en een galm met freezefunctie.

Uitdagingen

Maar waar leent de Tempera zich nu het best voor? In elk geval voor drones of ambient soundscapes. Het moeilijkste daarbij is om de toonhoogte vast te houden, waardoor melodisch spelen knap lastig blijkt. Een ander puntje is de timing. Een aantal parameters zijn synchroniseerbaar met binnenkomende midiklok, of een breuk daarvan (1/2, 1/4, et cetera). Hoe dat uitpakt hangt sterk af van de onderliggende sample, met name of daar ritmische elementen of snelle transients in zitten. Omdat het lastig is deze exact met de start van een sectie af te spelen, ontstaat al snel een chaos. Is dat erg? Voor bepaalde soorten toepassingen zeker niet, maar het maakt het wel lastig om het geluid van

de Tempera te combineren met iets anders.

Live

Tempera is sterk gericht op livegebruik, en in dat opzicht biedt de compacte vorm, gecombineerd met het touchpad, een goede userinterface. De kleine oled-schermen leveren behoorlijk wat informatie bij het editen van de emitters, maar de samples worden nogal onnauwkeurig weergegeven. Verder heb je eigenlijk nooit een echt overzicht van de instellingen voor emitters, modulators en envelopes. Ook dit is niet zo erg mits je het goed voorbereidt en tijdens het live spelen alleen de grid gebruikt. Maar een computereditor zou toch best handig zijn; op een groter scherm laten de samples zich beter bewerken en kun je de modulaties beter overzien. Wat live erg goed van pas komt zijn de macro's die de Tempera aan boord heeft. Eigenlijk is dit een reeks van acht snelkeuzetoetsen. Zo kun je elke parameter uit de menu's aan een van de acht slots toewijzen om deze tijdens liveshows snel te kunnen vinden en bedienen.

Conclusie

De Tempera is een interessante en unieke variatie op de granulaire sampler die zich prettig laat bedienen en uitstekend klinkt. Werkwijze en synthese zijn wel wennen, maar dat hoort een beetje bij granulaire synthese. De leercurve zit hem vooral in het doorgronden van hoe geluid bewerkt en afgespeeld wordt. De handleiding biedt daarbij niet veel hulp. Als je daar overheen bent, biedt de Tempera veel mogelijkheden en ook nog uitstekende effecten. De mogelijkheid om een

livestream te bewerken is een leuke toevoeging.

De Tempera leent zich uitstekend voor ambient, atonale en drone-achtige sounds. Ritmisch of complexe klanken met snelle transients die gecombineerd worden met andere elementen

in een mix zijn een stuk lastiger. Wil je mooie, diepe soundscapes maken en houd je van de klank van granulaire synthese, dan is de Tempera een prima optie. Zeker wanneer je dit graag hands-on, live of zonder computer wilt doen. ■

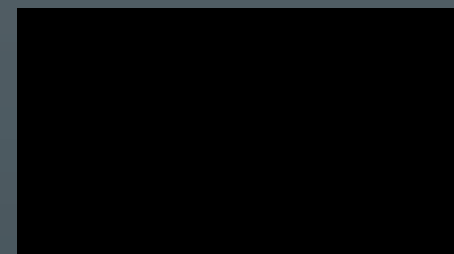
DE TEMPERA LEENT ZICH UITSTEKEND VOOR AMBIENT, ATONALE EN DRONE-ACHTIGE SOUNDS

Beetlecrab Tempera video review

Gearjunkies.com is een Engelstalige site die gerund wordt door Marc van den Hurk en *Interface*-auteur **Stefan Robbers**. Stefan maakte naast zijn review in *Interface* ook een Nederlandstalige videoreview die we publiceren op het YouTube-kanaal van *Interface* en *Interface.nl*. Bekijk nu de videoreview van de Beetlecrab Tempera, waarin Stefan de sounds, functies en mogelijkheden van deze synth doorloopt en laat horen.

interface.nl/xtra

INFO • prijs: € 811,-
• distributie: Beetlecrab
• internet: playtempera.com

SPECIFICATIES • granulaire synthesizer
groovebox • 4096 grains • 16-stemmig polyfoon • filter per stem • 5 modulators per stem • 64 emitters per stem • 16bit stereosamples, 32bit processing • resampling • fx-sectie met chorus, reverb en delay • 8GB opslag ingebouwd • 4 monochrome oled-displays • 8x8 polyfoon aanraakveld • ingebouwde microfoon • line/mic/instrument audio-in • stereo-out • hoofdtelefoon-out • usb en usb host-poort • trs midi-in/uit • sd card slot

HET OORDEEL

+ goede granulaire engine
+ prima effecten
+ samplingmogelijkheden
- stevige leercurve
- touch keyboardfuncties beperkt
- volume soms onvoorspelbaar

Interface.nl XTRA

video • diverse tutorials en jams
pdf • handleiding